

ΑΡΘΡΟ ΠΡΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

Επικοινωνία:

Γραφείο Επικοινωνίας
Τομέας Προώθησης και Προβολής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Τηλ. 22894304
ηλ. διεύθυνση: prinfo@ucy.ac.cy,
ιστοσελίδα: www.pr.ucy.ac.cy

Το οδυνηρό του συμβιβασμού της Διζωνικής Δικαιοδικής Ομοσπονδίας και η εθνικιστική παγίδα του.

* του Δρα Λάμπρου Λαμπριανού

Η ομοσπονδία από μόνη της εξυπακούει περισσότερες από μία εδαφικές περιφέρειες με την πολιτική μορφή κρατιδίων που λειτουργούν κάτω από τη στέγη ενός κοινού κράτους, το οποίο σε σχέση με θέματα κυρίως νομοθετικής αλλά και εκτελεστικής εξουσίας βρίσκεται στη κορυφή της ιεραρχίας. Ο όρος της δικαιοδικότητας σε σχέση με την Κύπρο μπορεί να θεωρηθεί ιστορικά ένας απαραίτητος συμβιβασμός για να υπογραμμιστεί η κοινωνικοπολιτική και η νομική ύπαρξη των δύο κοινοτήτων στο νησί και να υποδηλώσει τη συμμετοχή τους στη διακυβέρνηση του τόπου. Παραπέρα, με τον όρο της πολιτικής ισότητας διασφαλίζεται η σχέση εξουσίας των δύο κοινοτήτων μεταξύ τους, απέναντι στο κράτος και αντίστροφα. Τι σημαίνει όμως ο όρος διζωνική και ποια ανάγκη εξυπηρετεί; Όπως μέχρι σήμερα τέθηκε σε όλα τα σχέδια λύσης του κυπριακού προβλήματος σημαίνει τη διαχάραξη χαλαρών γεωγραφικών συνόρων μεταξύ των δύο κοινοτήτων, που στη θεσμική τους προέκταση υπαγορεύουν πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά σύνορα. Πολιτικά σύνορα με την έννοια της μη ανάμιξης στη διαχείριση της εξουσίας της μιας ζώνης στην άλλη στο βαθμό της αποκλειστικής εξουσίας που τους παρέχει το κοινό κράτος και μη αμφισβήτησης της εξουσίας αυτής ούτε και από την κεντρική κυβέρνηση. Οικονομικά σύνορα με την έννοια μιας - ως ένα βαθμό - ανεξάρτητης από την οικονομική πολιτική του

κοινού κράτους οικονομικής δραστηριότητας και ανάπτυξης. Κοινωνικά σύνορα με την έννοια ενός εθνοτικού διαχωρισμού που βασίζεται κυρίως στα χαρακτηριστικά της θρησκείας, της γλώσσας και της καταγωγής.

Ο προσδιορισμός, τώρα, της λύσης ως οδυνηρός συμβιβασμός υποδηλώνει κατ' αρχήν τον αναγκαστικό χαρακτήρα της συμφωνίας πλαισίου λύσης, τον οποίο αποδέχτηκε η ελληνοκυπριακή πλευρά λόγω της αδυναμίας της να αποκαταστήσει στρατιωτικά ή πολιτικά το κυριαρχικό δικαίωμα της Κυπριακής Δημοκρατίας στα εδαφικά δεδομένα πριν της κατοχής των κυπριακών εδαφών από τον τουρκικό στρατό. Το οδυνηρό του συμβιβασμού βασίζεται επακόλουθα σε μια λανθάζουσα πολιτικά και νομικά όσον αφορά το διεθνές δίκαιο υπάρχουσα κατάσταση. Και υποδηλώνει έκδηλα πως το περιεχόμενο του θα βασίζεται επίσης σε μια παραδοξότητα που δεν συνάδει με το διεθνές δίκαιο, δηλαδή: ότι πάρθηκε με τη βία δεν θα δοθεί εξ' ολοκλήρου πίσω, αλλά μόνο κατά ένα μέρος και ότι μόνο πάνω σ' αυτή τη βάση θα κτιστεί το κοινό πολιτικό οικοδόμημα των δύο κοινοτήτων. Για να είναι όμως σίγουρο ότι έτσι θα γίνει έπρεπε σε όλες τις μέχρι σήμερα διαπραγματευόμενες λύσεις να μπου οι ασφαλιστικές δικλείδες με την υπογραφή βέβαια και των Ε/Κυπρίων. Αυτές, που εκτός πολλών άλλων είναι η παραμονή ενός αποσπάσματος του τουρκικού στρατού και οι εγγυήτριες δυνάμεις, το εν δυνάμει βέτο στην εκτελεστική εξουσία και οι τρεις ξένοι δικαστές του σχεδίου Ανάν, δεν έχουν από μόνες τους λόγο ύπαρξης εάν δεν έχουν αντικείμενο αναφοράς. Αυτό το αντικείμενο αναφοράς αποτυπώνεται στο ίδιο το πλαίσιο λύσης, από το οποίο παράγονται και πάνω στο οποίο στηρίζονται και προωθούνται. Ένα πλαίσιο λύσης που θα διασφαλίζει τη νομιμότητα αυτού που δεν θα δοθεί πίσω, δηλ. μιας συγκεκριμένης περιοχής εδάφους, που θα ονομάζεται ζώνη για να τονισθεί το αποτρεπτικό της (πέρα από ένα βαθμό) εισδοχής σ' αυτή μη επιθυμητών για εγκατάσταση ή επιχειρηματική δραστηριότητα προσώπων και που θα είναι επιπρόσθετα – κι αυτό είναι το ζητούμενο – κατά συντριπτική πλειοψηφία αμιγής στο πληθυσμό της πάνω σε εθνοτική βάση, έτσι ώστε να συγκεκριμενοποιείται ποια πρόσωπα δεν είναι επιθυμητά.

Το πλαίσιο λύσης της διζωνικής, λοιπόν, μετατρέπει τη στρατιωτική κατοχή σε παραχώρηση εδαφών στη μια κοινότητα, όχι με τα νόμιμα εργαλεία που διαθέτει το διεθνές δίκαιο αλλά με τη συγκατάθεση (πολιτικά-δημοψήφισμα και νομικά-υπογραφή της νόμιμης ηγεσίας) της άλλης κοινότητας. Δηλαδή το πλαίσιο λύσης αυτό καθ' αυτό αποτελεί στη μορφή της διζωνικής την άμεση πολιτική και νομική προέκταση της κατοχής μέσα σε «νόμιμα» πλαίσια. Εδώ είναι που εκφυλίζεται η πολιτική πτυχή των ρυθμίσεων της δικοινοτικότητας (βλ. πολιτικός συμβιβασμός) σε εργαλείο αποδοχής και εγκατάστασης της διζωνικής με την έννοια των αμιγών πληθυσμών. Μέσω των ρυθμίσεων αυτών εξασφαλίζεται το ανυπέρβατο των προαναφερθέντων πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών συνόρων που εμπεριέχονται στη διζωνικότητα της λύσης. Ο απώτερος στόχος της Τουρκίας στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη πρόσβαση – μέσω και των παραμενόντων εποίκων – στις δομές εξουσίας της τ/κυπριακής ζώνης, από όπου θα επηρεάζει λογικά και τη διαχάραξη πολιτικών κατευθύνσεων του κοινού κράτους είναι βέβαια καταδεδειγμένος.

Εφόσον, όμως, συζητούμε ένα πλαίσιο λύσης, που θα βασίζεται στη διζωνικότητα και που προωθεί τα πιο πάνω σύνορα παραδεχόμεστε ταυτόχρονα ότι υπάρχουν ακόμα εκείνες οι σχέσεις μεταξύ Ε/Κυπρίων και των Τ/Κυπρίων που παράγουν συγκρουσιακές συνθήκες ή που μπορούν να παράξουν άμεσα μια δικοινοτική σύγκρουση. Η παραδοχή αυτή απαιτεί λογικά κάποιους μηχανισμούς που θα είναι σε θέση να εμποδίσουν αυτή τη σύγκρουση. Ο φόβος ότι μια τέτοια σύγκρουση θα έφερνε πλεονεκτήματα στην ε/κυπριακή και

μειονεκτήματα στην τ/κυπριακή πλευρά ωθεί τους Τ/Κύπριους να απαιτούν εγγυήσεις – τουλάχιστον αυτό είναι το επιχείρημα που πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη λόγω παλιών συγκρούσεων στην κοινή μας ιστορία. Το ότι πάνω στο φόβο αυτόν στηρίζεται και η επιχειρηματολογία της Τουρκίας με επιδίωξη την εξασφάλιση των διαχρονικών γεωστρατηγικών συμφερόντων της, η οποία και υποδαυλίζει συνεπώς το φόβο αυτόν ανάμεσα στους Τ/Κύπριους και, επακολούθως, επιμένει στις εγγυήτριες δυνάμεις με δικαίωμα επέμβασης, δεν σημαίνει πως πρέπει να αγνοηθεί αυτό το δεδομένο. Εξάλλου η φιλοσοφία της συγκρουσιακής σχέσης ή της εν δυνάμει σύγκρουσης μεταξύ των δύο κοινοτήτων αποτελεί διαχρονικά και τη βάση για τις οποιεσδήποτε λύσεις που αναζητήθηκαν ως σήμερα. Εδώ πρέπει να ξεκαθαριστεί ότι με συγκρουσιακές σχέσεις δεν εννοούνται μόνο οι πολεμικές εκδοχές μιας διαμάχης. Αυτές οι σχέσεις μπορούν να καλύψουν όλο το φάσμα – πολιτικό, οικονομικό και κοινωνικό – μιας αντιπαράθεσης με καθοριστικό κριτήριο τον ζητούμενο βαθμό εξουσίας στο ανάλογο πεδίο.

Έτσι, ενώ γνωρίζουμε το αντιφατικό σε σχέση με το διεθνές δίκαιο του οδυνηρού συμβιβασμού της διζωνικότητας της ομοσπονδίας και αντιλαμβανόμαστε τις στρατηγικές της Τουρκίας, εντούτοις η συνέχιση της αποδοχής του ήδη συμφωνηθέντος πλαισίου λύσης δεν είναι μόνο θέμα οδυνηρού συμβιβασμού αλλά και θέμα δημιουργίας συνθηκών συναίνεσης για μια διαπραγματεύσιμη λύση μέσω της αντιμετώπισης των φόβων και της καχυποψίας των Τ/Κυπρίων απέναντι στην πολιτικο-οικονομική δύναμη που το καθεστώς της πλειοψηφίας διασφαλίζει στους Ε/Κύπριους. Αντίβαρο σ' αυτό αποτελεί βέβαια και η αντιμετώπιση των φόβων των Ε/Κυπρίων μέσα από την απόρριψη των εγγυητριών δυνάμεων με επεμβατικά δικαιώματα. Και οι δύο αυτοί παράμετροι του κυπριακού προβλήματος είναι προϊόντα της κοινής ιστορίας των δύο κοινοτήτων που οδήγησε, στα πλαίσια που έλαβε χώρα (κυρίως στα πλαίσια της αγγλικής αποικιοκρατίας), σε οδυνηρές συγκρούσεις.

Το ερώτημα, λοιπόν, που τίθεται επιτακτικά είναι εάν θέλουμε να διατηρήσουμε αυτές τις συγκρουσιακές σχέσεις, στη συνέχεια να τις ελέγχουμε μέσα από διζωνικές πτυχές της λύσης και δικλείδες ασφαλείας και να προσφέρουμε έτσι τις βάσεις στον οποιοσδήποτε ξένο ή ντόπιο παράγοντα ώστε να βρίσκει πρόσβαση επηρεασμού των εξουσιαστικών δομών του κυπριακού κράτους ή εάν θέλουμε να δημιουργήσουμε νέες μη συγκρουσιακές σχέσεις μεταξύ Ε/Κυπρίων και Τ/Κυπρίων και να καταργήσουμε τα οποιαδήποτε σύνορα μεταξύ μας.

Εάν η απάντηση είναι ότι θέλουμε την πραγματική ένωση της Κύπρου και της κοινωνίας της τότε πρέπει να απαντηθεί και το ερώτημα που μπαίνει πέρα από το οδυνηρό του συμβιβασμού: Είναι η διζωνικότητα της δικοινοτικής ομοσπονδίας λειτουργική και βιώσιμη; Ή είναι πιθανόν (και σε ποιο βαθμό) ο εθνοτικός διαχωρισμός των δύο κοινοτήτων σε βάθος χρόνου να δημιουργήσει το έδαφος για νέες συγκρούσεις; Συνοπτικά, μπορεί με τη ΔΔΟ να αποφευχθεί το να γίνει ο εθνικισμός ξανά εργαλείο επιβολής εσωτερικών και εξωτερικών συμφερόντων;

Ο εθνικισμός - Η παγίδα της διζωνικότητας

Η πολιτική και κοινωνική αγνόηση ή υποβάθμιση εθνικιστικών συμπεριφορών συμβαίνει σε παγκόσμια κλίμακα τουλάχιστον μέχρι του σημείου που μια οργανωμένη κοινωνία μπορεί να διατηρήσει την ισορροπία ανάμεσα σ' αυτές τις συμπεριφορές και το γενικό

κοινωνικοπολιτικό κλίμα. Στην περίπτωση της Κύπρου, που πάνω από μισό αιώνα οι πολιτικές ηγεσίες των δύο κοινοτήτων αγωνίζονταν, οι μιν για την «ένωση» οι δε για τη «διχοτόμηση» και με τους Άγγλους αποικιοκράτες να υποδαυλίζουν αυτή τη διάσπαση, και που συνειδητά ή από άγνοια δεν δόθηκε αρκετή σημασία στις μελλοντικές συνέπειες του φαινομένου του εθνικισμού μέχρι που βρεθήκαμε επανειλημμένα προ τετελεσμένων γεγονότων, δεν είναι δυνατόν να παρακάμψουμε ξανά αυτό το πρόβλημα εφόσον μιλάμε για λύση συμβίωσης διαρκείας, δηλαδή λύσης που οφείλει να είναι λειτουργική.

Ο εθνικισμός σηματοδοτείται με τα κοινωνικά σύνορα (είτε με τη μορφή θεσμών, είτε καθημερινών διακρίσεων σε πολλά επίπεδα όπως της εργασίας, της κατοικίας και της διακίνησης, είτε ακόμα και στρατιωτικών συνόρων) που μια ομάδα ανθρώπων, μια κοινότητα ή γενικά μια κοινωνία τοποθετεί απέναντι σε μια άλλη. Η ανόρθωση αυτών των συνόρων βασίζεται στη διαφορετικότητα τους αλλά δεν είναι η αιτία της. Χρησιμοποιούνται μιν τα κοινά χαρακτηριστικά μιας ομάδας ανθρώπων - κυρίως η θρησκεία, η γλώσσα και η πολιτιστική έκφραση των ανθρώπων όπως και η ιστορική ανάμνηση και εμπειρία - για να τραβηχτεί μια διαχωριστική γραμμή, αλλά ο λόγος που ωθεί την ομάδα να το κάνει είναι είτε τα πραγματικά συμφέροντα της (οικονομικά, γεωστρατηγικά ή πολιτικά), είτε τα συμφέροντα που πιστεύει ότι έχει (σε πνεύμα ιδεολογικής τύφλωσης), είτε τα συμφέροντα που της επιβάλλουν ξένοι παράγοντες και που είναι τελικά δικά τους συμφέροντα. Μέσα από αυτό το πρίσμα θεώρησης, τα κοινά χαρακτηριστικά μετατρέπονται σε σύμβολα και παραπέρα σε σύνορα μιας ομάδας σε σχέση με μια άλλη. Αναλυτικά, κάτω από προϋποθέσεις αντιπαράθεσης και σύγκρουσης αυτά τα κοινά χαρακτηριστικά γίνονται συστατικά στοιχεία μιας κοινής ταυτότητας της ομάδας και θεωρούνται ως επί το πλείστον, αν όχι εξ ολοκλήρου, θετικά. Ταυτόχρονα γίνονται και σύμβολα διαχωρισμού και αποκλεισμού μέχρι εχθρότητας σε σχέση με την άλλη ομάδα, μέσω των οποίων υπονοείται ή διαδηλώνεται προπάντων το στοιχείο της ανωτερότητας της ομάδας που τα εξωραΐζει.

Κατά συνέπεια, η εθνικιστική θεώρηση και οι στάσεις στις οποίες υλοποιείται δεν είναι τόσο πνευματικής, διανοουμενίστικης φύσης όσο κυρίως αισθηματικής ταύτισης και της συστηματικής μακροχρόνιας εμπέδωσης της που συγκροτείται βέβαια στη βάση μιας μονόπλευρης κοινωνικοποίησης, προπάντων μιας μονοδιάστατης εκπαίδευσης. Κι' εδώ ακριβώς είναι το πρόβλημα, το οποίο μέσα στην αντιπαράθεση με τις διάφορες εκδοχές των σχεδίων λύσης είτε αγνοήθηκε, είτε υποβαθμίστηκε τόσο που κατάληξε σε ένα από τα επιμέρους προβλήματα, εκείνα δηλαδή που θα λυθούν μέσα από την επιθυμία και προθυμία των δύο κοινοτήτων για επαναπροσέγγιση και συμβίωση. Χωρίς να αμφισβητείται αυτή η προθυμία, που στο κάτω κάτω είναι απόλυτη προϋπόθεση, είναι σίγουρο ότι αυτή δεν αρκεί. Οι εθνικιστικές τάσεις και στάσεις, οι οποίες ήταν κυρίαρχο στοιχείο της κοινωνικής διαπαιδαγώγησης ολόκληρων γενιών, δεν υπερβαίνονται μόνο με την προθυμία, με μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης χαμηλής πολιτικής ή με τη δημιουργία «μιας ανεξάρτητης αντικειμενικής επιτροπής συμφιλίωσης». Σίγουρα η συμφιλίωση περνά μέσα από την ανοχή της διαφορετικότητας και την καλόπιστη αντιπαράθεση περί των ιστορικών τραυμάτων των δύο κοινοτήτων. Πράγματα όμως που είναι μόνο τότε δυνατά και πρόσφορα όταν υπάρχουν κοινά σημεία αναφοράς, τα οποία με τη θεσμική τους υπόσταση προσφέρουν τουλάχιστον τη δυνατότητα μιας κοινής ταύτισης. Κι αυτά είναι αναμφίβολα 1.) ένα κοινό θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της κοινωνίας, δηλ. ένα κοινό κράτος δικαίου, 2.) κοινές οικονομικές δομές, που παρέχουν την ευκαιρία για δημιουργία κοινών συμφερόντων, που αγγίζουν τη καθημερινότητα των ανθρώπων και 3.) κοινοί πολιτιστικοί φορείς που διαφυλάττουν τη διαφορετικότητα και ταυτόχρονα προωθούν τη συνύπαρξη της όχι μόνο ως αναγκαία συνισταμένη της συμβίωσης αλλά κυρίως ως συστατικό στοιχείο

μιας υπό οικοδόμηση πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Όταν δηλαδή η ζητούμενη συμβίωση παίρνει σάρκα και οστά.

Κι όμως μια διζωνική ομοσπονδία στη βάση μιας εθνοτικής διαφοροποίησης δεν αποτελεί επακριβώς συμβίωση, αλλά απλώς αποδοχή από τις δύο κοινότητες της κοινωνικοπολιτικής ύπαρξης της κάθε μιας με ξεχωριστή εδαφική και διοικητική υπόσταση (βλέπε: ζώνες) μέσα στα γενικά χαλαρά πλαίσια ενός κοινού κράτους. Ένα κοινό κράτος που, αν παραμείνει επιπρόσθετα πολιτικά αδύναμο απέναντι στις συνιστώσες του, δεν θα μπορεί να αποτελέσει το κοινό σημείο αναφοράς και ταύτισης των δύο κοινοτήτων λόγω της αδυναμίας του να είναι κυρίαρχο κυρίως στη σχέση του με τα δύο «συνιστώντα κράτη». Το ερώτημα που τίθεται αβίαστα είναι: με ποιο κοινό κράτος θα ταυτίζεται ο κύπριος πολίτης – Ε/Κύπριος ή Τ/Κύπριος – εφόσον αυτό θα είναι κουτσουρεμένο και ανίκανο να τον αντιπροσωπεύσει αποτελεσματικά; Σαν πραγματικό σημείο αναφοράς και ταύτισης του θα παραμένει προφανώς το εκάστοτε «συνιστών κράτος» στην εκάστοτε ζώνη, όπου θα ζεί την καθημερινότητά του, θα γυρεύει λύση των άμεσων προβλημάτων του και θα αντιπαρατίθεται με την ιστορία του μέσα από μια ξεχωριστή μονόπλευρη οπτική θεώρησης, όπως γινόταν σε ολόκληρο τον περασμένο αιώνα. Και σίγουρα, εδώ δεν είναι μόνο θέμα κατοχύρωσης κοινών βιβλίων ιστορίας αλλά προπάντων της γενικής εκπαίδευσης των πολιτών, των ιδεών και στάσεων που μεταφέρουν τα ΜΜΕ, των δραστηριοτήτων και του πολιτικού λόγου που τα κόμματα, οι σύνδεσμοι και όλα τα οργανωμένα σύνολα εκφράζουν στα ξεχωριστά κρατίδια ή ζώνες, που στο δικό τους επίπεδο ως πολιτικές ημιοντότητες αναμφίβολα θα επιμένουν επιπλέον στη χάραξη της δικής τους πολιτικής.

Συμπερασματικά, ο κίνδυνος που υφίσταται στην περίπτωση της διζωνικής λύσης είναι οι φυγοκεντρικές εθνικιστικές τάσεις, που ποτέ δεν ξεπεράστηκαν αλλά απεναντίας αδράττουν κάθε ευκαιρία για να εκφραστούν, να πάρουν μέσα από οργανωμένα σύνολα (κόμματα, σύνδεσμοι κ.λπ.) αλλά και με τη συμβολή εξωτερικών παραγόντων το πάνω χέρι. Κάτι που αργά ή γρήγορα θα θέσει σε αμφισβήτηση το κοινό κράτος, που όντας μη αρκετά κυρίαρχο να επέμβει πολιτικά στις εσωτερικές υποθέσεις των «συνιστώντων κρατών» θα είναι αδύναμο λόγω του ιδίου του συντάγματος του να επηρεάσει τις εξελίξεις. Μια μελλοντική μη λειτουργικότητα του κοινού κράτους θα σημαίνει αμφισβήτηση ή και μπλοκάρισμα της εκπροσώπησης του στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε άλλους διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ και θα εκληφθεί σαν η τελευταία απόδειξη του αδυνάτου της συμβίωσης των δύο κοινοτήτων. Εδώ είναι που η προοπτική αναγνώρισης της τ/κυπριακής κοινότητας σαν ξεχωριστή κοινωνικοπολιτική οντότητα (=λαός) με δικαίωμα αυτοδιάθεσης θα φέρει πιο κοντά παρά ποτέ τον αποσχισμό του τ/κυπριακού «συνιστώντος κράτους». Ακριβώς αυτή την πιθανότητα είναι που κυρίως εγγυάται η παραμονή των τουρκικών στρατευμάτων (βλέπε εγγυήσεις), την οποία η Τουρκία θεωρούσε πάντα μη συζητήσιμη και την οποία κατοχύρωνε σε όλα τα σχέδια λύσης.

Συνοπτικά, η διζωνικότητα της δικοινοτικής ομοσπονδίας είναι λειτουργική και βιώσιμη μόνο στα πλαίσια ενός μεταβατικού σταδίου, δηλαδή έχει ημερομηνία λήξης. Ενα μεταβατικό στάδιο, που εκτός του ότι προσφέρεται σαν παράγοντας χρόνου για μια πιο ομαλή υπέρβαση του σημερινού ντε φάκτο κοινωνικού διαχωρισμού, μπορεί επίσης να συνεισφέρει με την πρακτική συμβολή της κοινής πολιτείας στην εμπέδωση της συνείδησης ότι Ε/Κύπριοι και Τ/Κύπριοι αποτελούμε μια πολιτικοκοινωνική μονάδα, έναν λαό. Κάτι που αν δεν ληφθεί υπόψη θα μας οδηγήσει σε νέες περιπέτειες.

Εφόσον όμως, η πολιτική ηγεσία στην πλειοψηφία της θεωρεί (για λόγους που συχνά συζητήθηκαν δημόσια και που κοινή τους συνισταμένη είναι η λύση ενωμένου κυπριακού κράτους στο πιο κοντινό χρονικό σημείο) τη διζωνικότητα της λύσης αναπόφευκτη και κατά συνέπεια αυτή η διζωνικότητα αποτελεί ήδη συστατικό κομμάτι του πλαισίου της διαπραγματευόμενης λύσης, δεν μένει παρά η προώθηση διορθωτικών βημάτων. Στις διαπραγματεύσεις μπορεί και πρέπει να τεθεί επιτακτικά το ζήτημα αποφυγής μελλοντικών κινδύνων που αφορούν φυγοκεντρικές τάσεις στις δομές του κοινού κράτους σε πολιτικοκοινωνικό και οικονομικό επίπεδο και που παρεμποδίζουν το στόχο να κτίσουμε μέσα σε ένα κοινό κράτος και μια ενωμένη κοινωνία.

Με λίγα λόγια, είναι αναγκαίο σε ένα μελλοντικό σύνταγμα να μπου εκείνα τα θεσμικά θεμέλια που όχι μόνο θα επιτρέπουν αλλά και θα προωθούν τη σταδιακή υπέρβαση της διζωνικότητας με τη μορφή των εθνικά αμιγών περιοχών και θα αποκαθιστούν στο ακέραιο τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες της διακίνησης, της εγκατάστασης και της περιουσίας χωρίς διακρίσεις στη βάση της εθνότητας. Σε αυτή την περίπτωση το πιο ισχυρό θεμέλιο είναι ένα δυνατό κοινό κράτος σε ότι αφορά τις εξουσίες του σε σχέση με τις εξουσίες των συνιστώντων κρατιδίων – κάτι που δεν είναι αναγκαίο και ούτε καν ορθή επιδίωξη σε μια ομοσπονδία, στην οποία η εθνοτική καταγωγή είναι πολιτικά και κοινωνικά ασήμαντη για τη λειτουργικότητα της. Η πολιτική δομή, λοιπόν, της επιδιωκόμενης ομοσπονδίας θα πρέπει να διασφαλίζει πρακτικά την κυριαρχία του κοινού κράτους σε όλη την εδαφική επικράτεια της Δημοκρατίας και να κατανέμει την πολιτική εξουσία και τις από αυτή απορρέοντες νομικές και οικονομικές αρμοδιότητες μεταξύ του κεντρικού κράτους και των δύο συνιστώντων κρατιδίων σε ουσιώδες βαθμό υπέρ του πρώτου.

Δρ. Λάμπρος Λαμπριανού (Κοινωνιολόγος)

**Ειδικός Επιστήμονας στο Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών του
Πανεπιστημίου Κύπρου**